

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна
Кафедра фізичної географії та картографії

ЗАТВЕРДЖУЮ»
Декан факультету геології, географії,
рекреації і туризму

Віліна ПЕРЕСАДЬКО

« 02 » 0207 2023 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА
ФАХОВОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ

(назва навчальної дисципліни)

рівень вищої освіти _____ другий (магістерський) _____
галузь знань _____ 01 Освіта / Педагогіка _____
(шифр і назва)
спеціальність _____ 014.07 Середня освіта (Географія) _____
(шифр і назва)
освітня програма _____ Географія, Людина і природа та туристська робота _____
(шифр і назва)
спеціалізація _____
(шифр і назва)
вид дисципліни _____ обов'язкова _____
(обов'язкова / за вибором)
факультет _____ геології, географії, рекреації і туризму _____

2023/2024 навчальний рік

Програму рекомендовано до затвердження вченою радою факультету геології, географії, рекреації і туризму

“28” серпня 2023 року, протокол №11

РОЗРОБНИК ПРОГРАМИ: професор кафедри фізичної географії та картографії, к. геогр. наук
ЖЕМЕРОВ О. О.

Програму схвалено на засіданні кафедри фізичної географії та картографії
Протокол від “28” серпня 2023 року № 1

Завідувач кафедри фізичної географії та картографії

_____
(підпис) (Юлія ПРАСУЛ)
(прізвище та ініціали)

Програму погоджено з гарантами освітньо-професійних програм:
Гарант ОПП «Географія, Людина і природа та туристська робота»

_____
(підпис) (Сергій КУЛИШ)
(прізвище та ініціали)

Програму погоджено науково-методичною комісією факультету геології, географії, рекреації і туризму

Протокол від “28” серпня 2023 року № 7

Заступник голови науково-методичної комісії
факультету геології, географії, рекреації і туризму

_____
(підпис) Юлія ПРАСУЛ
(прізвище та ініціали)

ВСТУП

Програму фахової педагогічної практики укладено відповідно до освітньо-професійної програми «Географія, Людина і природа та туристська робота» підготовки магістрів спеціальності 014.07 Середня освіта (Географія) та Положення про проведення практики студентів Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна (протокол Вченої ради університету № 7 від 11.04.2022, наказ ректора № 0213-1/136 від 22.04.2022 р.).

Практика є обов'язковим компонентом програми підготовки фахівців із вищою освітою. Практика студентів передбачає безперервність та послідовність її проведення у разі одержання необхідного обсягу практичних знань і умінь відповідно до Тимчасового стандарту вищої освіти Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна за спеціальністю 014.07 Середня освіта (Географія).

1. Опис практики

1.1. Метою практики є закріплення теоретичних знань студентів, оволодіння новими сучасними методами, формами організації та засобами педагогічної і науково-педагогічної діяльності, засвоєння і закріплення фахових професійних навичок, застосування їх на конкретному робочому місці, виконання практичної частини наукового дослідження за тематикою кваліфікаційної роботи магістра.

1.2. Основні завдання фахової педагогічної практики:

- закріплення студентами теоретичних знань, одержаних під час вивчення загальних курсів у відповідності до навчальних планів;
- закріплення на практиці знань з професійної психології, педагогіки вищої та профільної середньої школи, педтехнологій профільної середньої освіти та туристської роботи;
- формування у студентів професійних умінь та навичок проведення педагогічної, науково-педагогічної, туристської діяльності, застосування методології та різноманітних методів педагогічних досліджень;
- збирання, систематизація та узагальнення фактичного матеріалу для його подальшого використання при виконанні кваліфікаційної роботи магістра та особистих наукових досліджень студентів;
- проведення необхідних експериментів та спостережень (анкетування, опитування), збір статистичної інформації та первинна обробка статистичних даних;
- ознайомлення з роботою установи (заклади повної середньої освіти, заклади позашкільної освітньої діяльності, заклади у галузі управління освітою заклади неперервної освіти тощо), її структурою та напрямками діяльності;
- виконання конкретного обсягу роботи на робочому місці з метою закріплення професійних навичок.

1.3. Кількість кредитів: 5.

1.4. Загальна кількість годин: 150.

1.5. Характеристика фахової педагогічної практики: обов'язкова.

Семестр: 3. Вид контролю: іспит.

1.6. Заплановані результати практики:

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми «Географія, Людина і природа та туристська робота» студенти повинні досягти таких результатів навчання:

Сформовані компетентності: Здатність застосовувати знання сфери навчання у практичних ситуаціях: використання географічної термінології та номенклатури в освітньому процесі, ефективно і вільно передавати їх письмовими, усними та візуальними засобами. Уміння виробляти власну стратегію і тактику професійної поведінки, діяльності з урахуванням інтересів колективу, здатність виявляти ініціативу, оптимізувати часові витрати на різні форми роботи, інтелектуальна самостійність, критична обізнаність, управління у відповідності до стандарті якості освіти, заснованих на потребах і інтересах учнів, їх батьків, адміністрації, вчителя, соціуму; Здатність переносити систему наукових знань у практичну діяльність та площину навчального предмету / процесу, здійснювати структурування навчального матеріалу; Формування позитивної пізнавальної мотивації дитини до саморозвитку і навчання; Здатність виконувати педагогічний супровід процесів соціалізації та професійного самовизначення учнів, формування їхньої культури та підготовки до вибору життєвого шляху; Здатність демонструвати знання про структуру географії, предмет її дослідження, місце і зв'язки в системі наук, етапи історії розвитку, значення для суспільства; Здатність до професійної практично-дослідницької діяльності: виконувати педагогічні дослідження, інтерпретувати отримані результати досліджень, застосовувати їх у професійній діяльності.

Програмні результати навчання: Здатний висловлювати власні висновки, а також знання та пояснення, що їх обґрунтовують, до фахівців і нефахівців, зокрема до осіб, які навчаються; знає та розуміє особливості навчання різнорідних груп учнів, застосовує диференціацію навчання, організовує освітній процес з урахуванням особливих потреб учнів; Ефективно застосовує професійні знання в практичній педагогічній діяльності при вирішенні навчальних, виховних та науково-методичних завдань з урахуванням вікових та індивідуальних особливостей учнів, конкретних психолого-педагогічних ситуацій; Має навички оцінювання непередбачуваних проблем у професійній діяльності і обдуманого вибору шляхів їх вирішення, здатний нести відповідальність за результати своєї професійної діяльності; Володіє формами та методами виховання учнів на уроках і в позакласній туристичній краєзнавчій роботі, діагностування навчальних досягнень учнів, уміє відстежувати динаміку особистісного розвитку дитини, здійснювати педагогічний супровід процесів соціалізації та професійного самовизначення учнів, підготовки їх до свідомого вибору життєвого шляху; Володіє знаннями про організацію, управління, нормативно-правове забезпечення, соціально-економічні та культурні умови діяльності в освітніх установах; Знає і вміє залучати інноваційні концепції, методики та тенденції вітчизняної та зарубіжної теорії навчання географії, генерує оригінальні ідеї щодо здійснення освітнього процесу, які можуть бути реалізовані як у знайомих, так і у незнайомих ситуаціях; Здійснює відбір, аналіз, представлення і поширення географічної інформації державною мовою, використовуючи різноманітні письмові, усні та візуальні засоби, картографічні методи (зокрема інформаційно-

комунікаційні технології); Творчо застосовує сучасні методики і технології, різноманітні методи та форми прогресивного навчання, інноваційні прийоми навчання в освітніх закладах різного типу, забезпечуючи формування в учнів предметних компетентностей та основ цілісної природничо-наукової картини світу.

2. Зміст та організація проведення фахової педагогічної практики.

Зміст фахової педагогічної практики студентів освітнього рівня «магістр» визначається її метою. З одного боку, він передбачає збір фактичного матеріалу і проведення досліджень, необхідних для підготовки кваліфікаційної роботи магістра, з іншого – включає в себе сукупність робіт, які необхідно виконати на робочому місці конкретної бази практики з метою підвищення професійно-кваліфікаційного рівня практиканта.

При проходженні практики студент-практикант зобов'язаний виконувати правила внутрішнього розпорядку установи, суворо дотримуватися трудової дисципліни, приймати участь у громадському житті трудового колективу установи.

Щоденна робота студента-практиканта полягає у збиранні та вивченні інформаційних матеріалів за програмою практики, виконання трудових обов'язків на робочому місці, оформленні документації, заповненні щоденника виробничої (педагогічної) практики, який видається студенту на початку практики.

Керівництво фахової педагогічною практикою здійснюється досвідченими викладачами кафедри фізичної географії та картографії Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна і призначеним фахівцем від установи і передбачає консультування з питань педагогічної та науково-педагогічної діяльності, контролювання виконання програми практики та дотримання трудової дисципліни.

Під час проходження фахової педагогічної практики студенти знайомляться з історією установи, її розміщенням, місцем у галузі освіти / педагогіки, значенням для регіону; структурою установи, основними підрозділами та напрямками їх діяльності; основними професійними обов'язками відповідно до посадової інструкції. Під час фахової педагогічної практики передбачається обов'язкове виконання кожним студентом індивідуального завдання, яке видається керівником практики від університету.

Фахова педагогічна практика проходить у три етапи - підготовчий, робота на робочому місці конкретної бази практики та камеральний.

Підготовчий етап передбачає проведення інструктажу студентів з техніки безпеки, ознайомлення студентів з програмою практики, затвердження конкретних напрямів досліджень відповідно до майбутньої кваліфікаційної роботи, роботу в Центральній науковій бібліотеці Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна, кафедральних бібліотеках, Харківській державній науковій бібліотеці імені В. Г. Короленка та інших організаціях з метою збору літературних джерел, інформації за темою кваліфікаційної роботи.

Другий етап (робота на робочому місці) включає закріплення теоретичних знань на практиці, оволодіння студентами навичок роботи за фахом, розробка практичних матеріалів за темою кваліфікаційної роботи.

Камеральний етап передбачає виконання наступних видів робіт:

- систематизація та узагальнення літературних джерел, обробка зібраного матеріалу (статистичних даних, результатів власних експериментів тощо).
- виконання індивідуального завдання, оформлення його у вигляді індивідуального звіту;
- складання звіту за результатами роботи на робочому місці.

3. Вимоги до баз фахової педагогічної практики

У якості бази виробничої практики виступають заклади загальної середньої освіти I-III ступенів, заклади вищої освіти I-II рівнів акредитації, заклади позаосвітньої діяльності, заклади у галузі управління освітою, інші установи, профіль роботи яких збігається з фахом і з якими укладено договір про проведення фахової педагогічної практики. За умови неможливості проходження практики на базі зазначених установ (суворі карантинні обмеження, правовий режим воєнного стану тощо), студент прикріплюється до кафедри фізичної географії та картографії або кафедри педагогіки.

4. Індивідуальні завдання з практики

Кожному студенту на період фахової педагогічної практики видається індивідуальне завдання, яке тісно пов'язане з майбутньою кваліфікаційною роботою. Виконання індивідуального завдання передбачає наступне:

- викладення методологічних основ дослідження, обґрунтування вибору методологічних прийомів, збір та первинний аналіз даних;
- розробка елементів апробації, що є основою для формування практичного розділу кваліфікаційної роботи магістра.

5. Вимоги до звіту з фахової педагогічної практики

По закінченню фахової педагогічної практики студенти повинні:

- здати заповнений щоденник практики з відмітками керівника з місця проходження практики;
- підготувати та скласти звіт про роботу на робочому місці;
- виконати індивідуальне завдання та презентувати отримані результати у вигляді звіту на засіданні кафедри.

6. Підбиття підсумків фахової педагогічної практики

Захист результатів фахової педагогічної практики проходить у вигляді оприлюдненого захисту отриманих результатів на засіданні кафедри фізичної географії та картографії.

7. Критерії оцінювання результатів фахової педагогічної практики

проходження практики	звітна документація (оцінює комісія)	захист результатів практики
35 б.	25 б.	40 б.
оцінка керівника практики від установи-баз	Грамотність оформлення текстового	Якість і повнота розкриття тематики дослідження і результатів практики під час

практики – до 5 б.	матеріалу – 5 б.	виступу – до 10 б.
оцінка керівника практики від університету – до 30 б.: - повнота розкриття теми – до 15 б. - повнота та якість основних результатів дослідження – 15 б.	Якість оформлення графічного матеріалу – до 10 б.	Дотримання структури презентації – до 5 б.
	Якість оформлення списку використаних джерел інформації – до 10 б.	Дотримання часу на виступ – до 5 б.
		Відповідність висновків до завдань – до 5 б.
		Відповіді на запитання студентів та викладачів – 10 б.
		Участь у дискусії – 5 б.

8. Методи контролю та схема нарахування балів

Оцінка за практику виставляється з урахуванням роботи студентів на всіх її етапах. Контроль здійснюється з боку керівників від установи, від кафедри, від факультету.

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види діяльності протягом практики	Оцінка
90 – 100	відмінно
70 – 89	добре
50 – 69	задовільно
1 – 49	незадовільно

9. Рекомендована література

За консультацією з керівником практики.